

Examen VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 2
maandag 17 juni
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 24 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

- 1p 1 Welk verband is er tussen alinea 1 en alinea 2?
- A Alinea 1 en 2 vormen samen een opsomming.
 - B Alinea 1 en 2 vormen samen een tegenstelling.
 - C Alinea 2 geeft een toelichting op de inhoud van alinea 1.
 - D Alinea 2 noemt een voorbeeld van wat er in alinea 1 is gesteld.

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 2 en 3.

De tekst kan worden verdeeld in vier delen:

Deel 1: aanpak in Urk

Deel 2: Juwi's aanpak

Deel 3: ontstaan en groei van Juwi

Deel 4: windmolenenergie in Nederland

- 1p 2 Bij welke alinea begint deel 3?
- A alinea 5
 - B alinea 6
 - C alinea 7
 - D alinea 8
- 1p 3 Bij welke alinea begint deel 4?
- A alinea 9
 - B alinea 10
 - C alinea 11
 - D alinea 12
- 1p 4 Het actiecomité 'Urk Briest' en 'De Koepel Windenergie Noordoostpolder' hebben beide te maken met het op te richten windmolenpark.
→ Waarin verschillen ze van mening over de windmolenparken?
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.
- 1p 5 "Juwi laat in Wörrstadt zien dat windenergie ook zonder subsidie kan concurreren met niet-duurzame energie." (regels 29-32)
→ Welke twee oorzaken worden hiervoor genoemd?
- 2p 6 "De ouderwetse energiecentrales zijn nog nodig als back-up" (regels 59-60)
→ Welke drie soorten energie wil Juwi in de toekomst als back-up gebruiken?

- 1p 7 “(...) konden een gezond bedrijf bouwen op de vleugels van een royaal Duits subsidiebeleid” (regels 91-94)
Wat betekent ‘op de vleugels van’ in deze zin?
A met behulp van
B ondanks
C onder bescherming van
D op het terrein van
- 1p 8 In alinea 7 staat dat Juwi geen zaken deed met Nederland omdat het bedrijf het subsidiebeleid van Nederland te wispelturig vond.
→ In welke alinea wordt deze wispelturigheid verder uitgewerkt?
- 1p 9 In de alinea’s 11 en 12 wordt een verklaring gegeven waarom de Nederlandse overheid minder gemakkelijk subsidies verstrekt.
→ Welke verklaring is dit?
Gebruik maximaal 15 woorden.
- 1p 10 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst *Windmolenenergie*?
A De acceptatie van windmolenparken kan toenemen door goedkopere energie te leveren aan omwonenden.
B Door de wispelturigheid van het Nederlandse subsidiebeleid komt Juwi niet naar Nederland.
C Het bouwen van windmolenparken in Nederland levert veel weerstand op.
D Om de windmolenenergie in Nederland te stimuleren moet er meer subsidie verleend worden.

Tekst 2

- 10p 11 **Samenvattingsopdracht**
Vat de tekst *Klagen is gezond* samen in maximaal 155 woorden.
Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:
1 welke twee voordelen van klagen Kowalski noemt;
2 welke drie motieven voor klagen Bowen noemt;
3 welke handelwijze Kowalski voorstelt bij het klagen en wat die handelwijze inhoudt;
4 wat de oorzaak is van klaaggedrag;
5 welk advies voor klagen geldt voor zowel jezelf als een ander.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel het aantal woorden en noteer dat onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 12 Op de afbeelding staat een jongetje.
Op welk aspect van de advertentie legt de afbeelding vooral de nadruk?
- A Het Liliane Fonds helpt alle kinderen in hun onderwijsmogelijkheden.
 - B Het Liliane Fonds helpt schoolgaande kinderen in Afrika.
 - C Het Liliane Fonds spant zich in voor gehandicapte kinderen.
 - D Het Liliane Fonds vraagt alleen aandacht voor lichamelijk gehandicapten.
- 1p 13 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
- A gevoelens uitdrukken
 - B informeren
 - C tot handelen aanzetten
 - D waarschuwen
- 1p 14 De advertentie bestaat uit een foto met een tekst.
Wat is het verband tussen de foto en de tekst?
- De foto
- A beantwoordt de vraag in de advertentie.
 - B is nodig om de tekst te begrijpen.
 - C verduidelijkt de inhoud van de tekst.
 - D vormt een tegenstelling met de tekst.
- 1p 15 Aan het einde van de tekst in de advertentie staat 'meedoen' in hoofdletters gedrukt. Wat is hiervoor de belangrijkste reden?
- De gekozen lettergrootte
- A benadrukt wat donateurs kunnen bereiken voor een gehandicapt kind.
 - B maakt duidelijk dat het Liliane Fonds meedoet.
 - C past beter bij de verdeling met de andere afgedrukte woorden.
 - D trekt de aandacht van de krantenlezer voor deze advertentie.

Tekst 4

- 1p 16 Hoe wordt het onderwerp van de tekst in alinea 1 ingeleid?
- De tekst wordt ingeleid door
- A de mening van de schrijver voorop te stellen.
 - B de opbouw van de tekst aan te geven.
 - C een belangrijke uitspraak over het onderwerp te doen.
 - D vooraf een advies over het onderwerp te geven.

- 1p 17 Wat is het verband tussen alinea 3 en alinea 4?
- A Alinea 3 en 4 vormen samen een opsomming.
 - B Alinea 3 en 4 vormen samen een voorspelling.
 - C Alinea 4 geeft een bewijs voor het gestelde in alinea 3.
 - D Alinea 4 noemt een gevolg van het gestelde in alinea 3.

Gebruik onderstaande informatie voor het beantwoorden van de vragen 18 en 19.

We kunnen de tekst verdelen in vijf delen:

Deel 1: alinea 1

Deel 2: alinea's 2, 3 en 4

Deel 3: alinea's 5 en 6

Deel 4: alinea's 7 en 8

Deel 5: alinea 9

- 1p 18 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2 (alinea's 2, 3 en 4)?
- A Gezondheidsrisico's bij voedsel
 - B Kunstmatige en plantaardige stoffen
 - C Veiligheid voor snoepen
 - D Wetenschappelijke testen
- 1p 19 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 4 (alinea's 7 en 8)?
- A Inspelen op consumentengevoelens
 - B Kunstmatige kleurstoffen veroorzaken gedragsstoornissen
 - C Plantaardige stoffen in snoepgoed zijn gezonder
 - D Verwijderen van schadelijk snoepgoed
- 1p 20 "Veiligheidsstudies die momenteel voor alle kleurstoffen, ook de natuurlijke, worden gedaan, moeten uitwijzen of ze ook daadwerkelijk veilig zijn." (regels 26-30)
- Citeer een zin uit de alinea's 7, 8 en 9 waaruit blijkt dat dit onderzoek nog niet is afgerond.
- 1p 21 Er zijn verschillende redenen waarom fabrikanten vaker plantaardige stoffen gebruiken. Een reden is dat kunstmatige kleurstoffen ter discussie staan.
- Citeer de zin uit alinea 3 waaruit blijkt waarom producenten een extra reden hebben om gebruik te maken van plantaardige stoffen.
- 1p 22 Professor Rietjens zit in een panel van experts dat opnieuw onderzoek heeft gedaan naar de veiligheid van de kunstmatige azo-kleurstoffen.
- Leg uit wat de verschillende meningen zijn van professor Rietjens en ouders over kunstmatige kleurstoffen.
Betrek beiden in de formulering van je antwoord.
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

- 1p **23** Wat is het voornaamste doel van de schrijver met deze tekst?
- A adviseren
 - B gevoelens tot uitdrukking brengen
 - C informeren
 - D tot handelen aansporen
- 1p **24** Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Eten en snoep bekennen kleur*?
- A De voedselindustrie maakt steeds meer gebruik van natuurlijke kleurstoffen in haar producten, omdat de consumenten dat willen.
 - B Het gevoel van onveiligheid dat consumenten hebben over het gebruik van kunstmatige kleurstoffen wordt door de Southamptonstudie versterkt.
 - C Natuurlijke en plantaardige stoffen in voeding hebben de naam beter voor de gezondheid te zijn dan kunstmatige, maar dat is nog niet bewezen.
 - D Onderzoeken naar de veiligheid van kleurstoffen hebben uitgewezen dat kunstmatige stoffen in voedsel beter zijn dan natuurlijke en plantaardige stoffen.
- 1p **25** Hoe staat de schrijver tegenover de uitspraken van de deskundigen?
- De schrijver
- A gebruikt de uitspraken vooral om haar eigen standpunt te verdedigen.
 - B geeft de uitspraken weer zonder verder commentaar.
 - C laat merken het oneens te zijn met de uitspraken.
 - D trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.

Schrijfo opdracht

De school waarop jij zit, is net verhuisd naar een nieuw gebouw. De directie heeft rekening willen houden met de wensen van leerlingen en heeft daarom allerlei werkgroepen opgericht om mee te denken over de inrichting van de school. In een van deze werkgroepen kan meegepraat worden over het eten, drinken en snoep dat in de kantine verkocht gaat worden. Jij bent lid van deze werkgroep.

Omdat steeds meer jongeren te kampen hebben met overgewicht, wil de directie vooral de verkoop van gezond eten en drinken stimuleren en de verkoop van snoep beperken. Jullie werkgroep is hiermee aan de slag gegaan en er is een gezond en lekker aanbod aan eten en drinken gekomen.

Jij schrijft, namens de werkgroep, een stuk voor de schoolkrant. Hierin stel je de werkgroep voor, leg je uit waarom voor een gezond aanbod in de kantine gekozen is en waarom gezond eten zo belangrijk is. Ook probeer je de leerlingen enthousiast te maken voor de keuze van de werkgroep.

Bij je zoektocht naar informatie over het onderwerp vond je in de krant het artikel *Eten en snoep bekennen kleur*, over kleurstoffen in snoep. Via Google kwam je terecht op de website *degezondeschoolkantine.nl*. Daar las je onder andere dat steeds meer jongeren ongezond eten. Ook weten veel jongeren niet wat de Schijf van Vijf is. Dat is erg jammer, want juist als je in de groei bent, is eten zoals in de Schijf van Vijf wordt aanbevolen heel belangrijk. Gezond eten vormt samen met voldoende bewegen de basis voor een gezond gewicht en lichaam. Dat zorgt weer voor een kleinere kans op chronische ziekten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en een aantal vormen van kanker. Van de Nederlandse jongeren is 15% te zwaar. Het is dus erg belangrijk dat jongeren kiezen voor eten waar hun lijf iets aan heeft. Zeker op school, in de schoolkantine, zou gezond eten gemakkelijk verkrijgbaar moeten zijn.

13p **26 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de schoolkrant. Gebruik daarvoor de gegevens uit de tekst op de vorige bladzijde en eventueel de tekst *Eten en snoep bekenen kleur*. Je mag ook zelf gegevens inbrengen.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende onderwerpen:

- de aanleiding voor je tekst: opening nieuw schoolgebouw en nieuw aanbod kantine;
- de werkgroep;
- de reden voor een gezond aanbod in de kantine;
- het belang van gezond eten;
- twee elementen die de basis vormen voor een gezond gewicht en lichaam;
- twee voorbeelden van ongezond eten;
- twee voorbeelden van gezond eten;
- het percentage jongeren dat lijdt aan overgewicht;
- verwijzing naar website voor meer informatie.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.

Zet je naam onder het artikel en vermeld je school en klas.